

**MODERNIZAREA SOCIALĂ ȘI POLITICĂ ÎN REPUBLICA
MOLDOVA ÎN CONTEXTUL DIVERSIFICĂRII ACTIVITĂȚII DE
INFLUENȚĂ ȘI PRESIUNE POLITICĂ ASUPRA PROCESULUI
DECIZIONAL**

***SOCIAL AND POLITICAL MODERNIZATION OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA IN THE CONTEXT OF DIVERSIFICATION OF
INFLUENCE AND POLITICAL PRESSURE ON THE DECISION
MAKING PROCESSES***

Sorin BECCIU,

Doctorand

USM

Petru IARMALIUC,

Doctorand

ICJPS

Abstract

As a part of the USSR the Republic of Moldova labor unions were not fulfilling their goal and worked as a part of a state control apparatus. The gained independence meant and a transformation for the Moldovan labor unions paving the modernization of the legislation. Using different political pressure methods such as lobbying, political protests, strikes, advocacy and appealing to different international bodies the labor unions managed to influence the decisional process. Several qualitative changes made the working conditions better for the average man and woman. At the same time important changes were performed by joining various international organizations that helped modernize the legislation in the Republic of Moldova.

Keywords: *labor unions, political pressure, modernization, lobbying, political protest*

Apartenența Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești la spațiul valorilor create și impuse de Uniunea Sovietică, adică de Kremlin, făcea ca spațiul cuprins între râul Prut și inclusiv partea stângă a Nistrului, să dețină o industrie orientată nemijlocit la nevoile metropolei, din aceste considerente, inter alia, strategia implementată de către factorii decizionali ai Moscovei s-a manifestat prin aceea că, în anii 80, uniunile profesionale din Moldova Sovietică aveau la evidență peste 2.000.000 de membri, 9300 organizații primare sindicale în raioane și orașe, 22 comitete republicane de ramură și 266 comitete sindicale raionale și orașenești, fenomen prin care se materializa un instrument suficient de prețios pentru aplicarea în practică a hotărârilor guvernului sovietic.

Respectiv, ținem să remarcăm faptul că, chestiunile consemnate mai sus, au o importanță specială în partea ce ține de modernizarea sistemului

sindical autohton, care de altfel s-a perindat pînă în zilele noastre, însă fără a contabiliza același număr de membri.

Totuși urmează să atragem atenția că odată cu obținerea independenței politice, sau pretensei independențe decizionale față de Kremlin, s-a avansat în gradul de transparență decizională în cadrul comunității sindicale, precum și restructurarea sistemului, aspecte care au stimulat nivelul de perfecționare și de reprezentare a oamenilor muncii prin intermediul mișcării sindicale, astfel încât schimbări importante s-au produs în cadrul Plenarei a X-a a Consiliului Republican al Sindicatelor din Moldova, care a avut loc la 26 aprilie 1990.

Dorința de restructurare a mișcării sindicale s-a văzut încă din cadrul Plenarei unde membrii de sindicat au început să ceară reînnoirea mișcării sindicale. Unul dintre imperativele schimbării era independența de partidul comunist și guvernul sovietic. De exemplu, în perioada 1944-1980 sindicatele din Moldova Sovietică au primit peste 2900 de directive, decizii, planuri și indicații. Acestea împiedicau activitatea liberă a membrilor de sindicat în reprezentarea oamenilor muncii și apărarea drepturilor acestora.

Tot în cadrul Plenarei s-a discutat proiectul „Declarației cu privire la formarea Federației Sindicatelor din Moldova”. Dumitru Nedelcu stipula în alocuțiunea sa că dorința de restructurare a mișcării sindicale este de jos în sus, ea provenind de la organizațiile sindicale orășenești și raionale (Budza, Hîncu, 2013, p. 350). Alte idei menționate au fost păstrarea unității sindicale, modificarea formei de organizare superioară pentru o reprezentare mai eficientă a intereselor legitime ale angajaților. Argumentul pentru formarea Federației era că această formă de organizare este mai democratică. Viziunea unor participanți precum I. Krișan că sindicatele pot manifesta o reală putere doar prin activitatea independentă de organele de stat urma să fie testate în anii următori. Victor Caun, liderul sindical de la Universitatea Tehnică din Moldova a propus federația ca un organ comun de dirijare și care să aibă drept scop asistența sindicatelor de ramură. Ideea depolitizării sindicatelor a fost menționată de Ala Balaniuk, secretarul Comitetului republican al sindicatelor din CAI.

Ca urmare a acestor restructurări a fost convocat Congresul XI al sindicatelor și Congresul I de constituire a „Federației Sindicatelor Independente din Moldova”. La congres au fost aleși 725 de delegați, 690 au fost prezenți, iar 35 au lipsit motivat. Acest congres desfășurat în perioada 27-28 septembrie 1990 s-a remarcat prin demararea procesului de restructurare și democratizare a sindicatelor moldovenești și că a pus baza sindicatelor independente. Cu toate acestea, sindicatele nu au tăiat definitiv legătura cu sfera politică la acest congres fiind prezenți conducerea de partid și de stat din RSSM.

În cadrul dării de seamă prezentată de Grigore Eremei era menționată criza generală care cuprinsese toate sferile de dezvoltare și păturile sociale.

Conform raportului aflăm că sindicatele erau cuprinse de mai bine de patru ani în discuții pentru identificarea modelelor de renunțare la totalitarism și că acestea trebuiau să își găsească o nouă identitate în cadrul tranziției la noul sistem al economiei de piață și democrației.

În cadrul Congresului XI al sindicatelor din Moldova, Mircea Druc, prim-ministrul Republicii Moldova a identificat sindicatele ca organizații importante pentru efectuarea reformei administrative și trecerea la județe. Totodată a fost propusă crearea „Băncii Sindicatelor”, un nou sistem informațional și ca sindicatele să lupte cu mafia speculativă, deoarece mafia este puternică, ea este internațională susținea premierul (Budza, Hîncu, 2013, p. 352). În cadrul congresului a fost ales ca președinte FSIM Grigore Eremei, cel care a devenit ulterior ultimul secretar al Partidului Comunist din RSSM. Sindicatele ca trambulină își manifestau astfel rolul de trambulină în funcții mai înalte. Legăturile dintre mișcarea sindicală și politic încă erau puternice în acei ani.

Prima decizie a Congresului I al FSIM a fost separația de domeniul politic și anume că federația „nu depinde de organele de stat, administrative, politice și obștești, nu este subordonată și supusă controlului exterior, are menirea să colaboreze cu organele de stat și patronatul după principiul parității, este liberă în alegerea mijloacelor și metodelor de activitate” (Budza, Hîncu, 2013, p. 353) după cum este indicat în culegerea „Istoria sindicatelor din Republica Moldova”. Tot la congres s-a hotărât că subiecții federației transferă 2.5% din cotizațiile de membru către FSIM. Acest tratat a fost semnat de către 25 sindicate de ramură. Cu toate că se dorea separare de sindicatele din celelalte republici sovietice se mai păstra o legătură prin transferul unei jumătăți de procent pentru finanțarea Confederației Generale a sindicatelor din URSS.

O serie de acte internaționale adoptate de R. S. S Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990 au făcut posibilă organizarea eficientă a mișcării sindicale. Prin această hotărâre a fost adoptată Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la New York în 10.12.1948, unde pe lângă mult altele erau garantate și drepturile la asociere, la protecție socială, la muncă și la odihnă și concediu plătit. Tot în cadrul acestei hotărâri a fost adoptat și Pactele internaționale „Cu privire la drepturile civile și politice” și „Cu privire la drepturile economice, sociale și culturale”, adoptate la 16.12.1966. Prin acest pact semnatarii asigurau dreptul la muncă liber aleasă; dreptul la salariu echitabil, la zile de sărbătoare nelucrătoare plătite; dreptul la asociere, la negocieri colective, inclusiv dreptul la grevă și dreptul la securitatea socială. Prin această hotărâre a parlamentului s-a produs o modernizare a cadrului legal, iar organizațiile sindicale au obținut pârghii pe presiune politică pe care le vor folosi ulterior. Modernizarea cadrului legal s-a produs prin aprobarea dreptului la asociere în afara cadrului rigid din punct de vedere ideologic stabilit de Constituția Sovietică din 1977 la articolele 6 și 7.

Dintre metodele de presiune politică și acțiune a sindicatelor pentru apărarea drepturilor oamenilor muncii putem enumera: negocieri directe, educarea membrilor de sindicat, interpelarea ombudsmanului, campanii de lobbying și advocacy, negocieri colective, atacuri în justiție, folosirea inspecției muncii, greva generală și interpelări la Organizația Internațională a Muncii.

Pentru educarea și informarea sindicaliștilor, Consiliul Republican al Sindicatelor și președintele său Grigore Eremei au decis editarea ziarului „Vocea Poporului”. Primul număr a apărut la 27 februarie 1990, avându-l ca redactor-șef la pe Gheroghe Ciurea. Până în 2010 au apărut 990 numere în 3 milioane de exemplare, iar acest ziar a fost o rampă de lansare pentru jurnaliști cunoscuți precum Vasile Botnaru, Cornelia Cozonac, Vlad Bercu, Mihai Scoarșă etc. Această publicație a jucat un rol important în educarea publicului în anii tranziției prin așa rubrici precum „Ghid juridic”, „Cum vorbim, cum scriem”, „Educația sindicală”, „Conflictele de muncă”, „Demonopolizare”, „Cooperare” șa. (Budza, Hîncu, 2013, p. 403)

Din 1991 până în 2005 sindicatele au organizat sute de forme de presiune politică și implicare socială printre care: adunări colective de protest, mitinguri și greve spontane, pichetări ale Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova. În 1992 este organizată greva șoferilor de autobuze și troleibuze. Cei 5000 de participanți cereau ameliorarea condițiilor de muncă, de trai și respectarea drepturilor omului.

La cea de-a doua adunare a FSIM denumită Conferința I a FSIM din 12 mai 1993 au participat 315 delegați. În raportul său, președintele FSIM Serafim Urechean menționa că de la congresul precedent s-au produs schimbări majore și că s-a demarat procesul de formare a unui stat de drept și democratic, bazat pe dreptul istoric și că s-a început trecerea treptat la economia de piață. În perioada anterioară sindicatele reușiseră să încheie cu Guvernul un Acord general prin s-au reglementat relațiile în domeniul protecției sociale. Presiunea politică asupra președintelui Republicii Moldova Mircea Snegur face ca la 15 decembrie 1992 să fie semnat Decretul „Cu privire la asigurarea drepturilor sindicale în sfera parteneriatului social”. Prin cadrul acestui decret s-a legiferat un sistem concret de stabilire a relațiilor de parteneriat la nivel național, ramural și local dintre Guvern, patronate și sindicate, remarcă Serafim Urechean. În aceeași perioadă sindicatele au înaintat noi propuneri legislative ca cetățenilor rămași fără lucru, cu statut de șomer să le fie acordată o indemnizație de cel puțin un salariu minim.

Între 1992-1994 Federația „Sindicons” sub conducerea liderilor sindicali Oleg Budza și Nicolae Suruceanu au organizat numeroase acțiuni de protest la nivel național. La 14-15 octombrie 1995 în majoritatea centrelor raionale și municipale s-au organizat mitinguri la care au participat zeci de mii de oameni. Principalele revendicări erau achitarea la timp a salariilor

învățătorilor. Specificul formelor de presiune politică a mișcării sindicale este caracterul pașnic al acestora.

În paralel cu acțiunile de stradă, protecția juridică a devenit un instrument de presiune politică și de protejare a muncitorilor în condițiile tranziției la economia de piață. Președintele FSIM accentua în 1993 că este necesar de a crea un sistem juridic eficient pentru că în acea perioadă existau structuri sindicale cu mii de membri în care activau numai câte un jurist. Între 1990-1995 conducerea sindicatelor a primit 6513 scrisori, interpelări, plângeri, iar în jur de o treime dintre acestea au fost soluționate pozitiv. Totodată, în jur de 20000 de membri de sindicat au primit consultanță juridică de la conducerea FSIM. Pe lângă aceste activități, începând cu 1991 echipa juridică din cadrul sindicatelor au elaborat mai multe legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova. Ca implicare a juriștilor FSIM în procesele de restabilire în funcție a angajaților, 50% dintre aceștia au câștigat procesele în perioada 1992-1994.

La Congresul II al FSIM din 26 octombrie 1995 au participat 292 de delegați. Dintre problemele majore semnalate a fost reducerea produsului intern brut cu 60-65% comparativ cu anul 1990. Totodată, aceasta a făcut ca 194,7 mln lei să fie suma restantă la salarii existând sfere unde lucrătorii nu erau plătiți și câte 5-6 luni. Pentru a soluționa această problemă FSIM a organizat mitinguri de protest și greve în martie, noiembrie și decembrie 1995 în care se constata starea de sărăcie a angajaților.

Indicatorii economici arătau o degradare a nivelului de viață în proaspătul stat independent. Dacă în 1990 salariul minim reprezentat 83% din bugetului minim de consum, apoi în 1995 acesta reprezenta doar 5% (Budza, Hîncu, 2013, p. 359). Urmări ale degradării economice au fost creșterea numărului de invalizi și persoane cu dizabilități, scăderea sporului natural al populației de 3.2 ori, iar speranța de viață a scăzut cu 6 ani, constituind în 1995, în medie 63.9 ani.

Pentru mișcarea sindicală primii ani de independență au adus o scădere cu 29% a numărul membrilor de sindicat. Conflictul de la Nistru a dus la separarea de FSIM a circa 1000 de organizații primare și orășenești ce însumau în jur de peste 275 mii membri de sindicat. În acel moment mișcarea sindicală din Republica Moldova întrunea 25 comitete de ramură. Delegații au remarcat în cadrul congresului că salariul mediu al unui profesor cu studii superioare reprezenta 108 lei, iar în industrie salariul era 188. Salariile de doar 90 lei pentru angajarea unui tânăr specialist a făcut ca în școli să lipsească 2000 de specialiști.

Totodată, penuria instalată din cauza proastei administrații și a modelului economic pe care era construită RSSM a făcut ca investițiile în domeniul culturii să fie scăzute considerabil după cum remarcă și delegatul Maria Brânză din Rezina. Aceasta menționa că 79 instituții culturale activau în clădiri avariate printre care Opera Națională, Circul de Stat, Colegiul de Arte

Plastice „Al. Plămădeală”, Institutul de Arte. Între anii 1994-1995 au fost concediați 5000 de lucrători din cultură.

Principalele forme de acțiune ale sindicatelor din acea perioadă erau grevele de protest. O clasă politică cu deprinderi autoritare, lipsa culturii democratice în proaspătul stat creat, necunoașterea formelor de presiune și influență făcea ca modelele extreme de presiune să fie aplicate pentru a rezolva problemele cu care se confruntau muncitorii. În cadrul acestui congres s-a decis schimbarea denumirea FSIM în „Federația Generală a Sindicatelor din Republica Moldova” (FGSRM).

În toamna anului 1996 mai multe ramuri sindicale au decis organizarea protestelor în masă. Ca urmare a unirii efortului Sindicatului lucrătorilor din învățământul public și știință, Sindicatul lucrătorilor din sănătate, Sindicatul lucrătorilor din cultură și cel al lucrătorilor din cooperăția de consum, comerț și resursele materiale s-au organizat mitinguri de protest la nivel de sate la 14 octombrie, de raioane – 22 octombrie și precum și la nivel național la 4 noiembrie 1996. Ca urmare al efortului comun al celor mai numeroase sindicate s-au produs primele acțiuni de protest în masă organizate de oamenii muncii. Prin această mișcare sindicatele au reușit să depășească stigma apartenenței la sistemul central de stat care era specifică din timpul Uniunii Sovietice.

Un alt salt al modernizării legislației naționale s-a produs prin intermediul Hotărârii Parlamentului nr. 1298-XIII din 24.07.1997 și intrată în vigoare la 21.08.1999. Prin acest act a fost adoptată Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale. Acest act internațional adoptat la Roma la 4 noiembrie 1950 prin intermediul art. 4 interzicea sclavia și munca forțată, iar la art. 11 oferea libertatea de întrunire și asociere, care coroborat și a art. 14 interzicea discriminarea, conferea organizațiilor sindicale posibilitatea legală de a influența decisiv la adoptarea deciziilor politice, prin care erau și sunt afectați angajații din sectorul bugetar. Prin adoptarea acestei convenții Republica Moldova a recunoscut Curtea europeană a drepturilor omului ca instituție supranațională, a cărei hotărâri sunt obligatorii de executat de către guvernul Republicii Moldova, astfel realizându-se o presiune legitimă și legală asupra guvernului întru asigurarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale.

La 2-8 septembrie 1998 sindicaliștii din domeniul educației și sănătății au organizat acțiuni pe protest, iar principalele revendicări erau mărirea salariilor și a burselor pentru studenți, iar o altă acțiune care este pertinentă obiectului de cercetare a prezentei lucrări o constituie greva manifestată de membrii sindicatului S.A „Cupcini-Cristal”, prin care a declanșat o grevă generală, în rezultatul căreia colectivul și-a primit aproape integral salariul restant, iar directorul a fost destituit din funcție în 1998.

În alt plan de idei, trebuie de remarcat că, angajații au sudat porțile fabricii de zahăr și au blocat accesul pe teritoriul întreprinderii aceste acțiuni

fiind utile în urmărirea scopurilor lor, însă administrarea deficitară a companiei a făcut ca în anul 1999 această companie și altele din domeniul zahărului să fie preluate de persoane fizice, după cum remarca ziarul FLUX în ediția de vineri din 5.02.2010 (Federiuc, 2010).

Consecvent, în raport cu cercetarea temei propuse, consemnăm că modernizarea socială și politică a Republicii Moldova în contextul diversificării activității de influență și presiune politică asupra procesului decizional, trebuie analizată și apreciată prin faptul că țara noastră a aderat la un vast set de tratate și convenții internaționale în materia drepturilor omului, care *inter alia*, consacră, garantează și impune guvernul nostru de a întreprinde toate măsurile legale și posibile pentru ai oferi cetățeanului posibilitatea de a-și exercita cele consfințite.

Prin urmare ținem să remarcăm că, prin aderarea Republicii Moldova la Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966, care conform art. 22, stabilește că, orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale, astfel încât exercitarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora, inclusiv faptul că conținutul normativ al prezentului articol nu contravine limitării prin lege de a fi exercitat de către membrii forțelor armate și al poliției, acestea din urmă fiind organe vitale ale statului, iar o eventuală grevă ar pune în pericol securitatea națională pe segmentul de independență, suveranitate și integritate teritorială, precum și sub alt set de competențe, în parte ce ține de securitatea și ordinea publică, care este asigurată de angajații Ministerului Afacerilor Interne (Budza, Hîncu, 2013).

Succesiv, reliefăm că statul Republica Moldova trebuie să se abțină de la careva reglementări sau acțiuni prin care ar limita garanțiile, drepturile și libertățile consfințite în Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical, care a fost ratificată de către Guvernul Republicii Moldova și a intrat în vigoare la 12.08.1997, care la art. 3 paragraf 1, stabilește că organizațiile de muncitori și patroni au dreptul să-și elaboreze statutele și regulamentele administrative, să-și aleagă liber reprezentanții lor, să-și organizeze gestiunea și activitatea și să-și formuleze programul de acțiune, chestiune relevantă în contextul în care se dorește o diversificare a activității de influență și presiune politică asupra procesului decizional, indiferent de care nivel s-ar prezenta.

În alt registru de idei se impune necesitatea de a analiza reglementările consacrate prin cadrul juridic intern, astfel în corespundere cu Legea sindicatelor nr. 1129 din 07.07.2000, prin sindicat se înțelege acele asociații din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după

interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor, și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor, respectiv, la simpla lecturare observăm că scopul este orientat spre apărarea drepturilor și intereselor profesionale, economice și altele, care pot și atinse doar dacă se acționează continuu, după un program elaborat din perspectivă strategică întru atingerea scopurilor stabilite, care trebuie să coincidă cu satisfacerea propriilor nevoi și necesități, care au suport legal.

Tot la capitolul respectiv, se impune de a reține prevederile art. 3 alin. (2) din legea citată, conform căroră, sub incidența acesteia se află toate întreprinderile, instituțiile și organizațiile, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentală sau ramurală, reglementare care exclude posibilitate de a fi limitată activitatea, chiar și atunci când întreprinderile sau organizațiile pot fi privatizate.

Însă în circumstanțele în care se dorește o autentică influență și presiune politică asupra procesului decizional, considerăm că este relevantă garanția legală stabilită la art. 15 din Legea sindicatelor nr. 1129 din 07.07.2000, conform căroră, sindicatele au dreptul la negocieri colective cu patronii și asociațiile lor, cu autoritățile administrației publice și la încheierea contractelor colective de muncă, iar patronii și asociațiile lor, autoritățile administrației publice sunt obligate să poarte negocieri colective cu sindicatele în probleme de ordin social și de muncă, precum și în problemele încheierii contractelor colective de muncă în cazul în care sindicatele înaintează o asemenea propunere, precum și faptul că sindicatele exercită controlul asupra realizării contractelor colective de muncă și au dreptul a cere destituirea funcționarilor vinovați de încălcarea legislației în acest domeniu.

Inclusiv, trebuie să relevăm că legiuitorul a garantat prin Legea privind organizarea și funcționarea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură și la nivel teritorial nr. 245 din 21.07.2006, posibilitatea de a exercita o influență și presiune politică asupra procesului decizional, care în acord legea citată mai sus, se conturează și obiectivele legale, precum consultări tripartite între partenerii sociale în probleme ce țin de domeniul muncii și în probleme social-economice de interes național, de ramură și teritorial, promovarea parteneriatului social la toate nivelurile, inclusiv menținerea coeziunii, păcii și stabilității sociale pe teritoriul Republicii Moldova, precum și susținerea participării societății civile la promovarea politicilor naționale, din a căror conținut normativ constatăm că deși legiuitorul a oferit cetățenilor care sunt încadrați în câmpul muncii de a efectua careva influențe și presiuni caracterizate prin organizare, continuitate și determinare în obținerea rezultatelor, totuși cultura cetățenească în societatea noastră este sub nivelul așteptat, considerent din care trebuie să remarcăm, că deși legislația se impune ca fiind una avansată, care face față așteptărilor și provocărilor

contemporane, totuși societatea este în incapacitate și incapabilitatea de a percepe autentic aceste consacări legale și de a le conferi un rezultat pe care se necesită în contextul unor influențe și presiuni politice asupra procesului decizional, în mod democratic și în spiritul legilor.

Astfel, pentru a demonstra posibilitatea reală de influență și presiune politică asupra procesului decizional, de către organizațiile sindicate și reprezentării acestora, solicităm atenția asupra faptului că în conținutul normativ al art. 5 din Legea specificată, a fost instituită o Comisie națională, prin care se înțelege acel organ tripartit, constituit în scopul realizării obiectivelor relevante mai sus, precum și stabilirii bazelor de reglementare a relațiilor social-economice și de muncă în țară, aceasta având un rol consultativ în elaborarea strategiilor și politicilor social-economice, în aplanarea situațiilor conflictuale la nivel național, de ramură sau teritorial dintre partenerii sociale, însă rolul consultativ obține un statut de influență și presiune politică atunci când aceeași lege stabilește la art. 5 alin. (3), că proiectele de acte normative din domeniul muncii și cel social-economic sînt coordonate în mod obligatoriu cu Comisia națională, din care fac parte 18 membri și 12 membri supleați, numiți de partenerii sociale, în persoana Guvernului, patronate și sindicate, și anume 6 membri și 4 membri supleați, numiți de Guvern, 6 membri și 4 membri supleanți, numiți în comun de confederațiile patronatelor la nivel național și 6 membri și 4 membri supleanți, numiți în comun de confederațiile sindicatelor la nivel național, respectiv din punct de vedere al egalității armelor legale, legiuitorul a instituit mecanisme suficiente pentru a se putea realiza acele influențe și presiuni asupra procesului decizional, doar dacă acest lucru este conștientizat de cultura celor care formează organele de conducere a sindicatelor, precum și de probleme cu care se confruntă întreaga comunitate de salariați.

În această ordine de idei, conchidem că deși legiuitorul Republicii Moldova, acordă acele garanții care ar permite realizarea, exercitarea unei influențe și presiuni politice asupra procesului decizional, totuși incapacitatea de a gestiona și aplica aceste mecanisme este determinată de cultura juridică, practic inexistentă în rândul salariaților, lacună prin care se realizează alte interese și obiective care nu se pliază cu cele prevăzute de lege, ci mai de grabă cu interesele de grup și private.

De aceea, obiectivul general, care ar trebui să se materializeze într-o misiune suficient de dificilă, însă nu imposibilă, este de a culturaliza juridic comunitatea sindicalistilor pentru a spori gradual conștiința juridică, întru exercitarea corespunzătoare a influenței și presiunii politice a sindicatelor în procesul decizional care îi vizează.

În același timp, apartenența la diferite organizații internaționale au adus un impact calitativ asupra legislației și practicilor din Republica Moldova, modernizând condițiile de muncă și abordarea față de membrii de sindicat.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Budza, O., Hîncu, M., (et al), Istoria sindicatelor din Republica Moldova, CNSM, Chișinău, Pontos, 2013.

Resurse Web:

1. Еремей Григорий Иисидорович , Disponibil: <http://www.biografija.ru/biography/eremej-grigorij-isidorovich.htm>
2. HOTĂRÎRE Nr. 217 din 28.07.1990 cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului, Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=306843>
3. Declarația Universală a Drepturilor Omului, Disponibil: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf
4. Pactul Internațional cu Privire la Drepturile Civile și Politice, Disponibil: <http://www.hotararicedo.ro/files/files/PACTUL%20INTERNATIONAL%20CU%20PRIVIRE%20LA%20DREPTURILE%20CIVILE%20SI%20POLITICE.pdf>
5. Constitution (fundamental law) of The Union of Soviet Socialist Republics, Disponibil: <http://www.departments.bucknell.edu/russian/const/77cons01.html#chap01>
6. HOTĂRÎRE Nr. 1298 din 24.07.1997 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această, Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=307753>
7. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Roma, 4.XI.1950), Disponibil: <http://www.dri.gov.ro/en/conventia-europeana-pentru-apararea-drepturilor-omului-si-a-libertatilor-fundamentale-roma-4-xi-1950/>
8. Federiuc, Nicolae, Victimele lui Slavic Penalistu au ieșit în stradă, Disponibil: <http://archiva.flux.md/articole/8766/>